

ชื่อวิทยานิพนธ์ : พุทธวิธีในการอบรมสั่งสอนบุตรธิดาที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท
 ผู้วิจัย : พระมหาจันทราวุฒิ วชิรเมธี (อรรถโยโค)
 ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธานุสาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาวิมลคุณากร วรณฺญ,ดร. ป.ธ.๗, พธ.บ., M.A., Ph.D.
 : ผศ.ดร. วรกฤต เกื้อนช้าง ป.ธ.๙, ศษ.บ., ศศ.ม., ป.ร.ด.
 : ผศ.อานนท์ เมธีวรณฺธร์ ป.ธ.๖, พธ.บ., ศษ.บ., กศ.ม.

วันสำเร็จการศึกษา : ธันวาคม ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “พุทธวิธีในการอบรมสั่งสอนบุตรธิดาที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท” นี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีการอบรมสั่งสอนบุตรธิดา ๒. เพื่อศึกษาพุทธวิธีในการอบรมสั่งสอนบุตรธิดา ๓. เพื่อประยุกต์พุทธวิธีในการอบรมสั่งสอนบุตรธิดาในสังคมไทยปัจจุบัน

ผลการวิจัย พบว่า

๑. การอบรมสั่งสอนหมายถึง การพร่ำสอนให้ซึมซาบเข้าไปจนติดเป็นนิสัย โดยในสังคมตะวันตกได้มีการจำแนกการอบรมสั่งสอนบุตรธิดา ออกเป็นหลายรูปแบบ เช่น การอบรมสั่งสอนแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป เป็นต้น ในขณะที่สังคมไทยก็ได้มีการจำแนกการอบรมสั่งสอนบุตรธิดา หลายรูปแบบเช่นกัน ได้แก่ การอบรมสั่งสอนแบบใช้อำนาจควบคุม แบบดูแลเอาใจใส่ แบบรักตามใจ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอนบุตรธิดา ๒ ประการ คือ ทฤษฎีความผูกพัน ทฤษฎีการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังจริยธรรม สำหรับหลักการอบรมสั่งสอนบุตรธิดานั้น มี ๕ ประการ คือ ให้ความรักความเข้าใจ เป็นตัวอย่างที่ดี มีความเสมอภาค และมีการลงโทษที่เหมาะสม ส่วนวิธีการอบรมสั่งสอนนั้น มี ๖ ประเภท ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ได้แก่ ประเภทรักมาก ประเภทไม่ต้องการลูก ประเภทตามใจมาก ประเภทวิตกกังวลเกินเหตุ ประเภทเจ้าระเบียบ และ ประเภททางสายกลาง

๒. ตามหลักพุทธวิธีที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาทเบื้องต้น ผู้ที่จะทำหน้าที่อบรมสั่งสอนบุตรธิดา ต้องประกอบด้วยองค์คุณ ๔ ประการ คือ ๑) มีคุณสมบัติของผู้สอน ๒) มีลีลาการสอน ๓) มีวิธีการสอน ๔) มีกลวิธีและอุบายประกอบการสอน การศึกษาพุทธวิธีในการอบรมสั่งสอนบุตรธิดา มีแหล่งที่มา ๔ แห่ง คือ ๑) พุทธวิธีที่ทรงใช้ในสมัยเป็นพระโพธิสัตว์ ๒) พุทธวิธีที่ทรงใช้กับพระราหุล ๓) พุทธวิธีของพุทธสาวกในสมัยพุทธกาล และ ๔) พุทธวิธีของพุทธสาวกหลังสมัย

พุทธกาล สรุปได้เป็น ๒ ประเด็น คือ ๑) การอบรมสั่งสอนบุตรธิดาของพระพุทธเจ้าในชาติต่าง ๆ มุ่งเน้นให้บุตรธิดาเป็นผู้มีคุณธรรม วาง่ายสอนง่าย มีสัจจะ มีเมตตา มีความกตัญญู มีความพร้อมในการดำรงชีวิต ๒) การอบรมสั่งสอนบุตรธิดาของพุทธสาวก มุ่งเน้นให้ปฏิบัติตามความประสงค์ของบิดามารดา มีการใช้รางวัลเป็นแรงจูงใจ เพื่อให้บุตรธิดาสามารถเข้าถึงแก่นแท้ของการดำเนินชีวิต รู้จักปรับตัวให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การยกตัวอย่างที่ดีเปรียบเทียบกับ และต้องอบรมสั่งสอนในสิ่งที่เป็นไปได้ พร้อมกับกระตุ้นให้มีความกล้าต่อเป้าหมายที่แท้จริง

๓. การประยุกต์พุทธวิธี ๒ ประเภท คือ พุทธวิธีที่พระพุทธองค์ทรงใช้ และพุทธวิธีที่พุทธสาวกใช้ มาประยุกต์ใช้กับสังคมไทยให้เหมาะสมกับบุตรธิดาแต่ละวัย โดยปรับให้เข้ากับหลักการอบรมสั่งสอนบุตรธิดาในสังคมไทย ๕ ประการ ได้ดังนี้ ๑. ใช้หลักการอบรมสั่งสอนธิดาของพระพุทธเจ้าจากชาติต่างๆ ประยุกต์กับหลักการให้ความรัก ความเป็นตัวอย่างที่ดี และความเสมอภาค ๒. ใช้หลักการอบรมสั่งสอนบุตรธิดาของพุทธสาวกประยุกต์กับหลักการให้ความเข้าใจ และหลักการลงโทษที่เหมาะสม

นอกจากนี้ ควรนำหลักธรรมจากพุทธวิธีมาอบรมสั่งสอนบุตรธิดา ใน ๓ ด้าน คือ ก) ด้านการครองเรือน ด้วยหลักธรรม สัจจะ เมตตา กตัญญู ทวิติ และทศ ๖ ข) ด้านการวางตัวในสังคม ด้วยหลักกัลยาณมิตรธรรม การวธธรรม อปายนธรรม และการคบมิตร ค) ด้านการบริโภคสื่อเทคโนโลยี ด้วยหลักโยนิโสมนสิการ หลักอัมปมาทธรรม และหลักสมชีวิตา เป็นต้น

Thesis Title : Buddhist method of children raising founded In Theravada Buddhist texts.

Researcher : Phramaha Chantrawut Wachirametee (Atthayoko)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

- : Dr. Phramaha Warunyu Sonchun, Pali VII, B.A., M.A., Ph.D.
- : Assist. Prof. Dr.Worrakit Thuenchang, Pali IX, B.E., M.A., Ph.D.
- : Asst. Prof. Anond Metheewarachatra, Pali VI, B.A., B.Ed., M.Ed.

Date of Graduation : October 2013

ABSTRACT

A study on Buddhist method of children raising founded In Theravada Buddhist texts. had three objectives: (1) to study the theory of teaching the children, (2) to study the Buddhist ways for teaching the children, and (3) to apply the Buddhist ways for teaching the children in the Thai society.

The findings of the study, it was found that

(1) Teaching means exhorting to realize into a habit. In the Western societies, there were many forms to teach children such as a democratic, an abandoned, a too protective form etc. Meanwhile, the Eastern societies, there were many forms to teach children: the use of power control, the taking care, and the indulgent love etc. Moreover, there were two main theories taught the children: the engagement theory and the teaching and ethical cultivation theory. Teaching the children had five principles: giving the love, understanding, being a good model, being equal, and punishing appropriately. Besides, the methods of teaching had six types depending on the family environment: over love, unpleasing children, too indulgent, too anxious, ceremonious and middle way.

(2) According to the Buddhist ways found in the Theravada Buddhist texts, the person who taught the children must include four elements; 1) the qualifications, 2) the teaching styles, 3) the teaching methods and 4) the teaching strategies. The Buddhist ways for teaching the children originated from 4 sources consisting of 1) the Buddhist way that the Buddha applied in the period of the Bodhisattva, 2) the Buddhist way that the Buddha applied with Rahula, 3) the Buddhist way of the disciples in the Buddhist time, and 4) the Buddhist way of the disciples after the Buddhist time. These could be summarized into two points: 1) the

Buddha's teaching the children in varied educate the sons and daughters of the Buddha in various Jatakas focusing on the children as the moral tractable, trustworthy, benevolent, gratitude, ready people in living, and 2) the Buddhist disciples' teaching the children focusing on following the wish of their parents, the reward so that children knew the heart of life and adapted to accept the social change, the good examples for the comparison and teaching what is possible and responding to the real target.

(3) An application of Buddhist ways for teaching children in the Thai society now should use two Buddhist ways: the Buddhist way that the Buddha applied and the Buddhist way that the Buddhist disciples applied by adapting for five principles of teaching the children in the Thai society consisting of 1) the application of the principle of the Buddha's teaching the children in various Jatakas and the principle of love-giving, good model, and equality, and 2)) the application of the principle of the Buddhist disciples' teaching the children and the principle of understanding and suitable punishment.

Besides, It should apply the Dhamma principles in the Buddhist ways for teaching the children in three aspects: for the marriage, it should apply the principle of the truth (Sacca), loving-kindness (Metta), gratitude (Katannukatavedi), and six directions (Disa), for the behavior in the society, it should apply the principle of the qualities of a good friend (Kalyanamitta-dhamma), the respect (Garava-dhamma), the humility (Apacayana-dhamma), and having the good friend, and for the consumption of technology media, it should apply the principle of the analytical thinking (Yonisomanasikara), the heedfulness (Appamada-dhamma), and the balanced livelihood (Samajivita).